

in.ihned.cz/zahranici

FOTO: ARCHIV

a klekl si. Tehdy si lidé všimli, že ze zdi vychází velká záře osvětlující celé okolí. Když začali kopat, našli za zdi téměř čtyři století schovaný kříž s rozsvícenou lampou. Snad proto dostalo místo název Kristus světla.

Je to jediná mešita, která se z původních deseti dochovala dodnes, navíc v neuvěřitelně dobrém stavu. Stavba z desátého století má téměř čtvercový půdorys, čtyři sloupky dělí vnitřek na devět částí, z nichž každá má zcela odlišnou klenbu. Podle nápisu kufickým písmem na fasádě mešity, byla postavena v roce 999 Musou ibn Alim. O dvě století později k ní byla přistavěna apside v románsko-mudejarském stylu, která je ve vnitřích zdobená románskými freskami. Toledské svatostánky sloužily během historie často alespoň dvěma věrám. A jejich zdi se staly neviditelnou nití v příběhu města.

Není arabského města bez velkého trhu, památka po něm zůstala i v Toledu – náměstí Zocodover. Rozlehlé náměstí kousíček od Alcazaru je dodnes místem k setkávání, je to totiž jediná větší plocha ve městě.

Židovka z Toleda

Židé žili na území města už za vlády Vizigótů. Je to jediná kultura, která městu nikdy nevládla oficiálně a byla pronásledována muslimy i křesťany. Ve dvanáctém a třináctém sto-

letí se však dočkala jistého uznání a tolerance. Z Židů se stali vlivní měšťané, kteří měli možnost ovlivňovat chod a prosperitu města. Židovská čtvrť, tzv. Judería, je však dnes hojně navštěvovaná nejen díky dvěma dochovaným synagogám, ale i kvůli muzeu malíře El Greka.

Starší ze synagog, která nese jméno Svatá Marie bílá, začala být stavěna koncem dvanáctého století a dnes představuje ukázkou nádherného toledského mudajarského stylu. Za své jméno vděčí synagoga křesťanům. Inkvizice z ní udělala útočiště pro ženy takzvaně svedené ze správné cesty, zde se měly kát a hledat cestu k Bohu. Návrstevník si dnes může jen domýšlet kolika utrpení, slzám a možná i bolestí byly nádherně zdobené zdi synagogy svědkem.

Osud mladší synagogy se liší jen v detailech. Byla postavena ve čtrnáctém století na objednávku Samuela ha-Levího, který byl strážcem pokladu Petra I. Kastilského a advokátem sefardských Židů. Zvenku obyčejný dům skrývá uvnitř nádherně dekorované stěny, plné ornamentů a hebrejských nápisů.

Po vyhnání Židů však byla i tato synagoga vedena jako kostel svatého Benedikta, od sedmnáctého století už je znám pod jménem Transito. Od roku 1964 je zde muzeum →

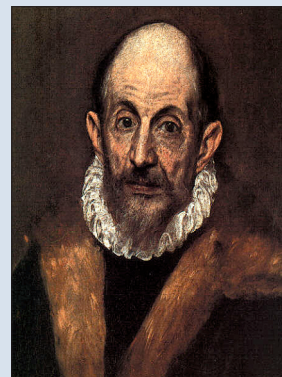
OSOBNOST

Toledský Řek – El Greco

Narodil se na Krétě, ale jméno mu dali Španělé a on zase jejich umění šestnáctého století. El Greco, neboli Řek, se ve skutečnosti jmenoval Domenico Theotocopuli. Z Kréty odešel nejdříve do Itálie, ale už v roce 1577 přijíždí do Toleda, aby namaloval oltář pro kostel Santo Domingo el Antiguel. Ve městě zůstal až do své smrti o třicet sedm let později. Získal si věhlas, jeho zvláštní styl, protáhlé obličejy, dlouhé prsty, a především schopnost zachytit duchovno a mysticismus mu přinesly další zakázky.

Jeho malby jsou roztroušeny po celém Toledu. Mezi nejslavnější dnes patří Pohřeb hraběte Orgáze, který je k vidění v kostele Santo Tomé. Mezi současníky, vyobrazenými v dolní části plátna, je i malíř sám.

El Greco je občas označován za malíře-filozofa, jeho styl byl natolik jedinečný, že následovníka našel jen ve svém synovi. Originalita jeho díla vždy vyvo-

malířův autoportrét

lávala dohady a teorie o tom, že byl šílený, že trpěl astmatickými záchvaty. Nic to však neubere na skutečnosti, že El Greco vystihl ducha Toleda, náboženskou horlivost své adoptivní země. Řekovo vidění města, kde prožil polovinu svého života, je dnes v toledském muzeu El Greco, kde jsou i jeho další malby, především portréty všech apoštolů.

El Greco: Pohled na Toledo z roku 1597

DOPRAVA VE MĚSTĚ

V Toledu přijedete z Madridu na místní autobusové nádraží, které se nachází kousek od hradeb historického centra. Můžete zvolit mezi 15minutovou chůzí, anebo linkovým městským autobusem, který vás doveze až na náměstí Zocodover uprostřed města.

Máte-li v plánu navštívit po Toledu další španělská města, doporučujeme vrátit se vždy do Madridu na autobusové nádraží a vyrazit odtud. Mnohem snáze najdete přímou linku a ušetříte spoustu času. Autobusová doprava je ve Španělsku výrazně levnější než vlaková.